Jesensko sajenje priljubljenih **vrtnin**

Česen in čebula spadata med najbolj priljubljene vrtnine v domačem vrtu. Jesenski česen sadimo od druge polovice oktobra naprej, tudi novembra ali januarja ni prepozno. Sadimo ga vsaj 2 do 3 tedne prej, preden zemlja zmrzne. Vse pa je odvisno od nadmorske višine, lege in podnebja. Jesensko čebulo oz. čebulček pa sadimo konec septembra in oktobra.

V osrednji Sloveniji je optimalen čas za sajenje česna zadnja dva tedna v oktobru, v višjih predelih sadimo prej, na Primorskem se termin premakne še v kasnejši čas. Če ga sadimo prezgodaj, se lahko zgodi, da listi pred zimo preveč zrastejo in jih poškoduje mraz. Včasih se zgodi, da iz vsakega stročka poženejo listi kot pri drobnjaku. To nastane zaradi poškodb rastnih vršičkov, ki jih ob zgodnjem sajenju poškoduje mraz. Jesenski česen potrebuje za razvoj nizke temperature, če ti pogoji niso izpolnjeni, bomo pridelali samo en odebeljen strok. Stročkanja česna ne opravite prehitro, ker se v tem primeru ne razvijejo dobre korenine in listi bolj poženejo. V domačem vrtu posamezne stroke ločite kar sproti pred sajenjem, na večjih površinah pa to opravilo opravite 10 dni pred sajenjem. Debele stroke česna sadimo v vrsti 5 do 8 cm narazen, med vrstami naj bo razdalja vsaj 30 cm. Za debel česen sadimo zunanje debele stroke in gledamo, kateri del je zgoraj in spodaj, če je strok nagnjen ali narobe sajen, bo dal manjši pridelek ali sploh ne bo prišel ven.

Za prvo spomladansko čebulo

Čebulo, ki jo sadimo jeseni, pobiramo aprila kot mlado čebulo, ali kot končni pridelek konec maja. Majski srebrnjak, ki smo ga sejali v avgustu, oktobra razsadimo in taka čebula ne bo nikoli zacvetela. Čebula, ki jo vzgajamo iz debelega čebulčka, zelo rada zacveti. Debelejši čebulček posadimo bolj na gosto, označimo vrstice in ga uporabimo za mlado čebulo. Drobnejši majski srebrnjak poberemo kasneje, ko je srednje debel, ali pa ga pustimo do konca. Čebulo sadimo v vrste, in to na tako razdaljo, da bomo lahko spomladi med čebulo namestili loke proti čebulni muhi.

Pri izbiri gredic upoštevamo pravilo, da so por, šalotka, drobnjak, česen, čebula in metuljnice neprimerne predkulture. V vmesne prostore med vrstami čebule spomladi posejemo v vrste korenček, peteršilj ali pastinak v mešanici z redkvico.

Obdelava tal

Vrt pred zimo prekopljite in pognojite. To še posebej velja za težka ilovnata tla. Tudi peščena tla boste spomladi lažje obdelali, če obdelavo tal in gnojenje opravite že v jesenskem obdobju. Za gnojenje uporabite domači kompost ali kupljena organska gnojila, ki so v obliki pelet. Najboljši učinek dosežete, če uporabite organsko gnojilo z naravnimi izboljševalci, kot sta mikoriza in leonardit. Za 50 kvadratnih metrov površine potrebujemo samo 2 kg gnojila, kar je petkrat manj od drugih podobnih gnojil na trgu. Hvaležna vam bo tudi hrbtenica, saj ni treba premetavati težkih 20-kilogramskih vreč. Da izboljšamo zračno-vodni režim, na prazne gredice postavimo tudi kocke iz kokosovih vlaken, ki naj jih jesensko deževje razmoči, potem jih razgrabite in pred zmrzaljo vdelate v tla. Tako bodo vrtnine, ki jih boste sadili in sejali spomladi, zadovoljne s primerno pripravljenimi tlemi, vi pa s pridelkom.

Davor Špehar,
Zeleni svet

www.zelenisvet.com